

OMKOOPING VAN VERZEKERINGSAGENTEN. — In zijn wekelijksche correspondentie over de werking der ziekteverzekering maakt *the Lancet* melding van een misbruik, dat ook hier te lande helaas bekend is, maar dat niet mag voorkomen, waar de overheid de regeling van het ziekenfondswezen op zich heeft genomen, en daar ook niet zou kunnen voorkomen, als de overheid zich in deze zaak had laten leiden door de der zake kundigen, de vertegenwoordiging van het geneeskundig beroep, of — in meer staatkundige taal — „voor de dokters op den loop was gegaan”. Dan zou zijn gebleken, dat het „ethische sausje” waarmede wij onze zelfzuchtige menschen overgieten, toch nog krachtig genoeg is om misstanden te weren, die even schandelijk zijn voor het beroep als schandelijk voor de bevolking. De lichamen, die in Engeland de rijks-ziekteverzekering op zich hebben genomen, trachten elk zooveel mogelijk verzekerden tot zich te trekken en geven daarom premies aan de boden. In sommige plaatsen weten deze agenten nu hun verdienste te vergrooten door voor bepaalde dokters hun best te doen, die hen daarvoor beloonen. De wijze, waarop zulk een bode een patiënt van dokter kan doen veranderen pleit minder voor zijn vernuft dan voor de onnoozelheid van het publiek. De bode komt er achter, wat iemands klachten zijn en zegt dan, dat hij juist dezelfde ziekte heeft gehad en vertelt een wondergeschiedenis van zijn snelle genezing onder de behandeling van dr. Z. Zoo raakt de eerlijke dokter zijn patiënt kwijt en de patiënt den eerlijken dokter. Und der schlechtré Mann gewinnt.

AANSPRAKELIJKHEID VOOR MEDEDEELINGEN IN ATTESTEN VOOR DE ZIEKTEVERZEKERING. — Tegen eenige geneeskundigen in Kent zijn bezwaren ingebracht wegens mededeelingen, die zij in hun hoedanigheid van verzekeringsarts hadden gedaan en waardoor hun patiënten zich benadeeld hadden geacht. In de verzekeringscommissie van Kent is deze aangelegenheid uitvoerig behandeld. Een der leden achtte het onmogelijk, dat een geneesheer in een dergelijk geval in rechten om schadevergoeding zou worden aangesproken. De wet beschermt hem niet daartegen. Ook in het Lagerhuis was bij de behandeling der wet deze mogelijkheid erkend, en toen was als uitweg voorgesteld, dat de arts het attest aan den patiënt zou overhandigen en naar eigen goedvinden al of niet gebruik daarvan zou maken, als daarin iets zou staan, wat hij voor anderen niet zou willen weten, bijv. iets van alcoholisme of venerische ziekte. Daartegen was ingebracht, dat de patiënt zelf niet altijd mag weten, waaraan hij lijdt. *The Lancet* is van oordeel, dat een waar getuigenis nimmer aanleiding kan geven tot een actie wegens laster, en dat in ieder geval de geneesheer vrij zou moeten uitgaan omdat hij had gehandeld ter uitvoering van een wettelijk voorschrift. Maar, mag men vragen, ziet daarginds dan niemand in, dat een wettelijk voorschrift niet deugt, als het den geneesheer dwingt, anderen mede te deelen, aan welke ziekte zijn patiënt lijdt?

PINKHOF.

INGEZONDEN.

TONSILLOTOMIE EN TONSILLECTOMIE.

Onder bovenstaanden titel geeft prof. BURGER in dit *Tijdschrift* van 2 Mei ook enkele woorden aan de conservatieve behandeling der amandelen, die door reiniging der groeven (krypten) en verder door plaatselijke aanwending van geneesmiddelen er naar streeft om de werking van het amandelweefsel in de jeugd te behouden en te bevorderen. Hij noemt deze behandeling, waarvoor in den Verein deutscher Laryngologen in 1912 stemmen opgingen en waarvoor ik verleden jaar een lans brak, de *echt* conservatieve en gebruikt den naam conservatief alleen, waar het geldt met tang

of tonsillotoom het zieke gedeelte weg te knabbelen of weg te snijden er hierbij het gezonde te behouden. Op dit *echt* conservatief laat hij dan volgen, dat hij die behandeling als „gepeuter” acht, dat kinderen en ouders verveelt en den roem onzer specialiteit niet verhoogt. Deze beoordeeling moet wel geschikt schijnen om de pogingen van hen, die naast tonsillotomie en tonsillectomie ook middelen willen beproeven, die in de jeugd de amandelen ongeschonden in wezen en werking zouden kunnen houden, de gunst van den lezer te doen verliezen. Niet waar, meer dan conservatief mag men niet eischen; *echt* conservatief is wat veel. Wat wonder, dat men daarmee in „gepeuter” vervalt.

Maar het beslag, dat prof. BURGER op den naam conservatief legt voor het wegknabbelen van het zieke amandelweefsel, in tegenstelling met de geheele uitsnijding, is niet gerechtvaardigd. Aan de eene zijde staat de conservatieve, aan de andere de operatieve methode. Bij deze laatste is het een kwestie van meer of minder en tot haar dient de „wegknabbeling” medegerekend te worden. De erkentelijkheid van enkele ouders en hun ingenomenheid met een streven, dat niet altijd op wegneming der amandelen doelt, weegt de verveling van andere op. Men legge hun de zaak uit en stelle haar voor, zooals zij is: een *poging* tot herstel zonder operatie. En dan vermijde men een te lange voortzetting van die poging, zooals men zich immers ook te hoeden heeft voor een te veel willen bereiken bij welke operatie ook. Ziet men, dat de amandel door uitgebreidheid der krypten of waardoor ook in een toestand is, die weinig kans geeft, dan zie men van het behouden af en verwijdere wat noodig is. Dat nog betrekkelijk weinig amandelen, die ons onder de oogen komen, voor conservatieve behandeling geschikt zijn, wijt ik hieraan, dat wij de kinderen dikwijls nog te laat zien. Wie weet, als op de zorg, allengs aan de tanden besteed, er ook een gaat volgen voor de amandelen — en zij zijn die zorg waard — of wij dan niet wat meer zullen bereiken en of de conservatieve behandeling binnen de grenzen van haar vermogen er juist niet toe zal medewerken om den roem onzer specialiteit te vergrooten. Dit is nu niet te beslissen. Haar echter reeds aanstonds als een ongewenschte hulp de deur te wijzen — in plaats van haar een beetje aan het werk te laten —, omdat zij in het begin wat kan vervelen, lijkt mij niet in het belang van wat wij immers allen voorstaan: het zoeken naar de invloeden, waardoor een orgaanwerking lijdt, en naar de middelen, welke die werking kunnen behouden of herstellen.

Den naam tonsillotomie (beter amputatie, afsnijding) zou ik alleen willen gebruiken voor de afsnijding van dat deel der amandelen, dat buiten het vlak van voorsten en achtersten gehemelteboog uitsteekt. Daarnaast duidt „wegknabbelen” (met de tang) zoo goed de stuksgewijze verwijdering aan, die men bij voorkeur toepasse als het zieke weefsel moet worden opgezocht. Ten slotte blijven er een aantal amandelen en amandelresten over, die geheele verwijdering: uitpelling, uitsnijding (tonsillectomie) eischen. Ik erken gaarne de nuttigheid ervan in bepaalde gevallen, al is ook hierbij de kans op herhaling der ontsteking in het weefsel achter de kap niet geheel uitgesloten, maar geloof overigens, dat het er mede zal gaan als bijvoorbeeld met de radicale operatie van het oor; hoe vroegtijdiger en zorgvuldiger men zal leeren het orgaan te behandelen, hetzij conservatief, hetzij alleen door verwijdering van de zieke gedeelten, des te geringer zal het aantal tonsillectomieën in de toekomst worden.

Den Haag, 10 Mei 1914.

A. SIKKEL AZN.

AFDEELINGSZIEKENFONDSEN.

Wij ontvingen heden de statuten (dit moet toch zeker zijn ontwerp van de statuten?) voor het ziekenfonds der provincie Friesland en dit zal straks aan onze goedkeuring worden onderworpen en, behoudens eenige nietige verbeteringen hier en daar, in zijn geheel worden goedgekeurd. Dan komt nog het huishoudelijk reglement, dat bij accla-